

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Arbeidsongevallen onder asbestsaneerders.

Een analyse met behulp van de
Storybuilder database

Jakko van Kampen
Marre Lammers

Colofon

© RIVM 2018

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Jakko van Kampen
Marre Lammers

Contact:
Jakko van Kampen
Centrum Veiligheid
jakko.van.kampen@rivm.nl

Dit onderzoek werd verricht in opdracht van Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Dit is een uitgave van:
**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
Nederland
www.rivm.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding — 4
2	Opzet analyse — 5
3	Ongevallen met werkbakken aan hijskranen — 7
4	Ongevalstypen in de sector ‘Sanering en overig afvalbeheer’ — 8
4.1	Val van dak, vloer of platform — 8
4.2	Achterliggende oorzaken van ongevallen — 10
5	Ongevallen naar beroepsgroep — 11
6	Ongevallen in de asbestsector 2015 tot en met 2017 — 14
7	Resultaten en discussie — 15

1 Inleiding

Daken met asbest die in contact staan met de buitenlucht zijn naar verwachting vanaf 2024 verboden, daarom is door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) een subsidie ingesteld die het verwijderen van alle asbestdaken voor die datum mogelijk moet maken. In een brief van 21 december 2017 aan de Tweede Kamer stelt de staatssecretaris van IenW¹ dat een onderzoek zal worden ingesteld naar de blootstellingsrisico's en naar welke werkmethodes verantwoord zijn bij het saneren van asbestdaken.

Op 21 maart 2018 hebben een zestal Tweede Kamerleden vragen gesteld over een specifieke werkwijze bij het saneren van asbestdaken waarbij gebruik wordt gemaakt van hijskranen met werkbakken. De werkbak gemonteerd aan een hijskraan is vanuit de Arboret en het Arboret besluit geen toegestane werkwijze behalve in bepaalde uitzonderingssituaties (zie artikel 7.18 lid 4 en artikel 7.23d van het Arboret besluit). De Kamervragen gaan over een rapport van Aboma² waarbij gesteld wordt dat de *"beperkende regels in Nederland veel strenger zijn dan in de omliggende EU-landen en verder gaan dan nodig is"*. Hierdoor zou het saneren van asbestdaken vertraging oplopen. De staatssecretaris van SZW geeft in haar beantwoording van de vragen³ aan dat zij onderzoek zal laten uitvoeren naar deze werkmethode. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door TNO.

SZW heeft voor dit onderzoek tevens aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gevraagd in kaart te brengen wat bekend is over de eerder genoemde werkmethode en of deze werkmethode een rol speelt bij ongevallen tijdens de sanering van asbestdaken. Verder is aan het RIVM gevraagd om een overzicht te geven van de aard van de ongevallen die voorkomen bij het saneren van asbestdaken.

¹<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/12/21/voortgang-asbestdaken>

² <https://www.aboma.nl/nl/nieuws/laatste%20nieuws?id=83>

³ Brief van 25 april 2018:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/04/25/beantwoording-kamervragen-over-gebruik-van-werkbakken-aan-hijskranen-bij-asbestsanering>

2 Opzet analyse

Het RIVM heeft de Storybuilder database (*versie 10.1*) geraadpleegd. De Storybuilder database bevat in totaal meer dan 31.000 ernstige arbeidsongevallen in de jaren 1998 tot en met 2014 waarbij meer dan 32.000 slachtoffers zijn gevallen. De Storybuilder database bevat aanvullende analyses van ernstige arbeidsongevallen⁴ die door de Inspectie SZW zijn onderzocht. In de Storybuilder database zijn slechts in beperkte mate ongevallen opgenomen waarbij zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers) betrokken zijn, omdat zij niet altijd onder alle bepalingen van de arbeidsomstandighedenwetgeving vallen. Ook kunnen geen uitspraken worden gedaan over specifieke risico's van bepaalde werkwijzen omdat de data over de blootstelling aan de verschillende risico's in de sector niet specifiek en recent genoeg is.

De volgende hoofdvragen zijn voor dit onderzoek gesteld:

- A. Wat is er bekend in de Storybuilder database over arbeidsongevallen waarbij medewerkers uit een werkbak zijn gevallen die was gemonteerd aan een hijskraan?
- B. Wat is er bekend in de Storybuilder database over arbeidsongevallen tijdens asbestsanering? Daarbij gaat het om de ongevalstypen die tijdens asbestsanering voorkomen en in het bijzonder ongevallen waarbij wordt gevallen van hoogte tijdens deze werkzaamheden.
- C. Zijn er ongevallen bekend in de Storybuilder database waarbij tijdens het saneren van asbestdaken medewerkers uit een werkbak zijn gevallen die was gemonteerd aan een hijskraan?

Om een antwoord te geven op deze vragen zijn de volgende analyses uitgevoerd:

1. Analyse van de Storybuilder database gericht op ongevallen waarbij wordt gevallen van een 'beweegbaar platform' en waarbij in het bijzonder een kraan gebruikt is (Hoofdstuk 3).
2. Analyse van de Storybuilder database gericht op ongevallen in de sector sanering en overig afvalbeheer (SBI code 39) (Hoofdstuk 4)
3. Verkennende analyse van de Storybuilder database gericht op ongevallen met slachtoffers die ten tijde van het ongeval een beroep hadden gerelateerd aan de asbestsanering (Hoofdstuk 5).
4. Gezamenlijk met de Inspectie SZW zijn aanvullend casusbeschrijvingen van recente arbeidsongevallen tussen 2015 en 2017 beschouwd. Deze ongevallen zijn nog niet in de Storybuilder database opgenomen (Hoofdstuk 6).

Ad 1.

Een belangrijke aanleiding voor dit onderzoek is zoals geschetst de mogelijkheid om bij het verwijderen van asbest te werken met bakken die aan een hijskraan hangen. Ongevallen waarbij een medewerker uit een dergelijke bak valt worden in Storybuilder geclassificeerd als een

⁴ Er is sprake van een meldingsplichtig arbeidsongeval als iemand door een ongeval tijdens het werk blijvend letsel oploopt, in een ziekenhuis wordt opgenomen, of overlijdt.

'Val van een beweegbaar platform'. Ook een val uit een ander soort arbeidsmiddel, bijvoorbeeld een hoogwerker, zal op deze manier geclassificeerd worden. Het is binnen Storybuilder mogelijk om inzichtelijk te maken welk arbeidsmiddel gebruikt is en daarmee onderscheid te maken tussen bijvoorbeeld hoogwerkers en hijskranen.

Ad 2.

Voor elk slachtoffer dat gedurende de periode 1998 tot en met 2014 in de database is opgenomen is bekend in welke sector de werkgever van het slachtoffer actief was. Asbestsaneringswerkzaamheden worden primair uitgevoerd in de sector 'Sanering en overig afvalbeheer' (SBI code 39). Deze sector is als geheel geanalyseerd waarbij zichtbaar is gemaakt welke ongevalstypen het meeste voorkomen en of hierbij ook ongevallen met werkbakken zijn opgenomen.

Ad.3

Omdat in de sector 'sanering en overig afvalbeheer' niet uitsluitend asbestsanering wordt uitgevoerd en asbestsanering soms in andere sectoren wordt uitgevoerd, is in aanvulling hierop een verkennende analyse uitgevoerd gebaseerd op het beroep van de slachtoffers. De beroepen 'asbestsaneerder' en 'deskundig toezichthouders asbestsanering' zijn apart in de Storybuilder data onderscheidbaar. De ongevallen van alle slachtoffers binnen deze beroepen zijn geanalyseerd, waarbij alle sectoren in de analyse zijn opgenomen en niet enkel de sector 'sanering en overige afvalbeheer'.

Ad.4

De Storybuilder database bevat geen gegevens over de jaren 2015, 2016 en 2017. Gelet op mogelijke veranderingen in de sector is het denkbaar dat er verschillen zijn opgetreden in deze jaren ten opzichte van de jaren 1998 tot en met 2014. Dit is aanvullend in kaart gebracht in samenwerking met de Inspectie SZW.

3 Ongevallen met werkbakken aan hijskranen

Ongevallen waarbij een medewerker uit een werkbak aan een hijskraan valt worden in Storybuilder geclassificeerd als een 'Val van een beweegbaar platform'. Ook een val uit bijvoorbeeld een hoogwerker zal op deze manier geclassificeerd worden. Het is binnen Storybuilder mogelijk om inzichtelijk te maken welk arbeidsmiddel gebruikt is.

Allereerst zijn ongevallen bij het werken met beweegbare platforms in algemene zin beschouwd. Hiervoor is gekeken naar alle in Storybuilder opgenomen ongevallen van dit type. In Storybuilder zijn tussen 1998 en 2014 491 ongevallen met 529 slachtoffers bekend waarbij een val optrad van een beweegbaar platform. Vaak is dit een platform of werkbak maar het kan ook gaan om bijvoorbeeld lading of last of een pallet. Voor elk ongeval is in kaart gebracht of er sprake was van een bedoelde transportfunctie van dit beweegbare platform. In meer dan de helft van de ongevallen opgenomen in Storybuilder was het platform niet bedoeld of toegerust voor transport van passagiers.

Bij deze ongevallen waren zeer verschillende hijs- en hefmiddelen betrokken. Bij de in Storybuilder opgenomen ongevallen gebeurt het vallen van een beweegbaar platform bij 36 procent van de slachtoffers van een hefinstallatie voor personen⁵ zoals een hoogwerker. Bij 33 procent van de slachtoffers is een vorkheftruck of palettenhefwagen betrokken bij het ongeval. Naast deze installaties komen nog diverse andere middelen in de database voor, zoals graafmachines of laad-los installaties aan een vrachtauto.

In ongeveer 5 procent van de gevallen speelt een kraan een rol. In ongeveer 80 procent van deze gevallen werd gewerkt met een platform dat niet bedoeld of toegerust was voor het transport van passagiers (dit was een aantal keer een werkbak maar bijvoorbeeld ook een gehesen last). Door het beperkte aantal ongevallen van dit specifieke type is het niet zinvol om aanvullende analyses naar achterliggende oorzaken te weer te geven.

⁵ Een hefinstallatie voor personen kan bijvoorbeeld een hoogwerker of schaarhoogwerker zijn. Deze worden Europees geclassificeerd met de code: ESAW 11.02.01.03.

4 Ongevalstypen in de sector 'Sanering en overig afvalbeheer'

In de jaren 1998 tot en met 2014 zijn voor de sector 'Sanering en overig afvalbeheer' 130 ongevallen met 135 slachtoffers in de Storybuilder database opgenomen. Vrijwel alle slachtoffers zijn mannen. Bijna alle slachtoffers (91 procent) moesten worden opgenomen in het ziekenhuis. Van alle slachtoffers hield 51 procent (vermoedelijk) geen permanent letsel over aan het ongeval, 21 procent (vermoedelijk) wel en 5 procent is overleden. Van de overige slachtoffers is het letsel onbekend. In tabel 1 staat een overzicht van de top 6 meest voorkomende ongevalstypen.

Type ongeval	Percentage slachtoffers in Storybuilder
Val van dak, vloer of (stationair)platform ⁶	47%
Contact met vallende objecten – niet van kranen/hijswerktuigen die opgesteld en/of in gebruik zijn	10%
Val van ladder of trapje	7%
Val van steiger	4%
Contact met wegvliegende voorwerpen	4%
Beknelling tussen een machine en een ander object	4%

Tabel 1: Top 6 type ongevallen in de sector Sanering en overige afvalbeheer 1998 t/m 2014

Zoals verwacht speelt vallen van hoogte een belangrijke rol bij de ongevallen die in de sector voorkomen. Veruit het meest voorkomende type ongeval is vallen van een dak, vloer of platform, daarnaast komen ook het vallen van 'ladders of trapjes' en het vallen van steigers relatief vaak voor.

In de database is slechts één ongeval opgenomen waarbij een val van een beweegbaar platform plaatsvond in deze sector. In dit ongeval werd gewerkt met een platform dat niet was toegerust voor het transport van passagiers. Dit platform werd echter geheven met een heftruck en het voorbeeld is daarmee minder relevant voor dit onderzoek.

4.1 Val van dak, vloer of platform

Dit ongevalstype bevat ongevallen waarbij medewerkers vallen van hoogte van een dak, vloer of platform. Het gaat hierbij om stationaire platforms en dus niet over mogelijk beweegbare platforms zoals hoogwerkers. De barrières⁷ die falen bij dit type ongeval zijn

⁶ Deze categorie omvat ongevallen waarbij gevallen wordt van hoogte van een dak, vloer of platform. Het gaat hierbij om stationaire platforms en dus niet over mogelijk beweegbare platforms zoals hoogwerkers.

⁷ Een barrière is een veiligheidsfunctie: een fysieke conditie om ongevallen te voorkomen of de gevolgen daarvan te beperken. Een barrière kan een voorwerp of apparaat zijn, maar ook de conditie of een eigenschap daarvan. Ook de positie en/of conditie van een persoon kunnen hieronder vallen. Bij een ongeval zijn er altijd één of meerdere falende barrières. Het afwezig zijn van een barrière wordt ook als falende barrière gezien.

weergegeven in tabel 2. Hierin is het percentage van de slachtoffers in de sector te zien waarbij de betreffende barrière faalt, alsook het percentage van de slachtoffers in de rest van de Storybuilder database (dit type ongeval in alle andere sectoren). Wat opvalt, is dat in de sector 'Sanering en overig afvalbeheer' relatief vaak sprake is van een falende valbeveiliging vergeleken met dit ongevalstype in de andere sectoren in de Storybuilder database. Daarnaast komt het relatief vaak voor dat slachtoffers een oppervlakte (deel van het dak) belasten dat daar niet voor bedoeld is.

Barrières bij een val van dak, vloer of platform	Aandeel slachtoffers met doorbroken barrières⁸ binnen SBI 39⁹ (63 slachtoffers)	Aandeel slachtoffers met doorbroken barrières in overige sectoren (2392 slachtoffers)
Falende valbeveiliging	76%	30%
Belasting van oppervlakte dat daar niet voor bedoeld is	57%	23%
Falende lichaamscontrole/balans	19%	28%
Falende randbeveiliging	14%	42%
Falende staat van dak, werkplatform of vloer	14%	18%
Falende bedrijfshulpverlening	5%	2%

Tabel 2: Falende barrières bij het vallen van een dak, vloer of platform (er zijn meerdere falende barrières per slachtoffer mogelijk waardoor de totale som optelt tot meer dan 100%)

De hierboven gepresenteerde tabel geeft inzicht in de barrières die falen bij dit type ongeval. Dat een barrière relatief minder vaak faalt binnen een bepaalde doelgroep betekent niet noodzakelijkerwijs dat deze barrière in diezelfde doelgroep 'op orde is'. Een gefaalde of succesvolle barrière wordt alleen in de analyse opgenomen als deze ook een rol heeft gespeeld in het ongeval. In de Storybuilder modellering worden de veiligheidsbarrières die gefaald hebben mede daarom gekoppeld aan zogeheten 'Verliesbepalende gebeurtenissen'. Voor de slachtoffers binnen SBI 39 die te maken hebben met dit ongevalstype is daarin zichtbaar dat zij meestal vallen 'door' een dak/vloer/platform (70%) en in mindere mate 'er af' vallen (29%). In een enkel geval is dit onbekend.

⁸ In het ongevalsverloop voor een enkel slachtoffer kunnen meerdere barrières falen, in tabel 2 is het aantal keer dat de barrière faalt per slachtoffer getoond.

⁹ SBI 39 is de sector 'Sanering en overige afvalbeheer'.

Alle ongevalstypen: Falende managementfactoren	Management- factoren¹⁰ binnen SBI 39 (135 slachtoffers)	Management- factoren in overige sectoren (31.976 slachtoffers)
Motivatie, betrokkenheid en alertheid	30%	27%
Plannen en procedures	16%	13%
Onbekend	15%	18%
Competentie	13%	11%
Materiaal	11%	12%
Tegenstrijdige belangen	7%	6%
Communicatie en coördinatie	4%	6%
Ergonomie/ Man machine interface (MMI)	3%	5%
Beschikbaarheid van mensen	1%	1%

Tabel 3: achterliggende oorzaken van de ongevallen in de sector Sanering en overige afvalbeheer (meerdere managementfactoren per slachtoffer zijn mogelijk, de verdeling wordt getoond optellend tot 100%)

4.2 Achterliggende oorzaken van ongevallen

Nadat is vastgesteld welke barrières zijn doorbroken, worden in de Storybuilder methode de achterliggende oorzaken geclassificeerd in de vorm van falende managementfactoren. Dit geeft inzicht in de managementfactoren die er normaliter voor moeten zorgen dat een barrière in stand blijft. In tabel 3 zijn voor alle typen ongevallen de falende managementfactoren te zien. In deze sector laten die geen opvallend afwijkend beeld zien vergeleken met de overige ongevallen in de Storybuilder database.

¹⁰ In het ongevalsverloop voor een enkel slachtoffer kunnen meerdere barrières falen. Voor elke barrière die faalt kunnen één tot drie managementfactoren worden geclassificeerd, in tabel 3 wordt de verdeling voor deze classificatie getoond.

5 Ongevallen naar beroepsgroep

In het voorgaande hoofdstuk is een analyse gepresenteerd van de arbeidsongevallen in de sector SBI 39. In deze sector worden naast asbestsanering ook enkele andersoortige werkzaamheden uitgevoerd, en asbestsanering wordt ook deels uitgevoerd in andere sectoren. Daarom is in aanvulling hierop een verkennende analyse uitgevoerd gebaseerd op het beroep van de slachtoffers. De slachtoffers in de sector SBI 39 voerden ongeveer 30 verschillende beroepen uit. Twee beroepen zijn met hoge zekerheid te koppelen aan het werk van asbestverwijdering, namelijk asbestsaneerders en deskundig toezichthouders asbestsanering (DTA). Het merendeel van de slachtoffers in de sector SBI 39 heeft ook een van deze twee beroepen.

Om de doelgroep nog preciezer in beeld te krijgen is daarom in dit onderzoek verkennend gekeken naar de beroepen van asbestsaneerder en DTA. Deze twee beroepen komen in de data ook voor in enkele andere sectoren. Er is bijvoorbeeld een aantal slachtoffers bekend dat werkzaam was in de sector 'Gespecialiseerde werkzaamheden in bouw (SBI 43)' en een klein aantal slachtoffers dat werkzaam was in de sector 'Facility management (SBI 81)'.

In totaal komt de beroepsgroep terug in 12 verschillende sectoren. Als deze sectoren gezamenlijk worden beschouwd zijn voor deze twee beroepen in de jaren 1998 tot en met 2014 133 ongevallen met 139 slachtoffers in Storybuilder opgenomen. De slachtoffers zijn allen man, 88 procent was asbestsaneerder en 12 procent was DTA. Van deze slachtoffers moest 88 procent worden opgenomen in het ziekenhuis. Verder hield 55 procent van de slachtoffers (vermoedelijk) geen permanent letsel over aan het ongeval, 14 procent (vermoedelijk) wel en 6 procent is overleden. Onder de beroepsgroep zijn in de database geen slachtoffers bekend die zijn gevallen van een beweegbaar platform. In tabel 4 staat de top 5 meest voorkomende ongevallen onder de beroepsgroep.

De top 4 van typen ongevallen is hetzelfde als bij de sector 'Sanering en overige afvalbeheer' (SBI 39), alleen nummer 5 is een ander type ongeval. Verder valt op dat het percentage slachtoffers van ongevallen 'vallen van dak, vloer of platvorm' hier hoger is dan bij de sector SBI 39.

Top 5 type ongeval	Percentage slachtoffers in Storybuilder
Val van dak, vloer of platform	61%
Contact met vallende objecten – niet van kranen/hijswerktuigen die opgesteld en/of in gebruik zijn	9%
Val van ladder of trapje	6%
Val van steiger	6%
Contact met schadelijke atmosfeer in besloten ruimte	4%

Tabel 4: Top 5 type ongevallen onder asbestsaneerders en DTA (in alle sectoren), 1998 t/m 2014.

In tabel 5 zijn de percentages van de falende barrières te zien bij het meest voorkomende type ongeval onder asbestsaneerders en DTA: het vallen van en dak, vloer of platform. De verdeling van deze falende barrières verschilt nauwelijks van die van de sector SBI 39.

Falende barrière bij val van dak, vloer of platform	Aandeel slachtoffers met doorbroken barrières⁸ voor ongevallen met Asbestsaneerders en DTA
Falende valbeveiliging	78%
Belasting van oppervlakte dat daar niet voor bedoeld is	65%
Falende lichaamscontrole/balans	16%
Falende staat van dak, werkplatform of vloer	14%
Falende randbeveiliging	13%
Falende bedrijfshulpverlening	6%

Tabel 5: Falende barrières bij het vallen van een dak, vloer of platform onder asbestsaneerders en DTA uit alle sectoren (meerdere falende barrières per slachtoffer mogelijk)

Tabel 6 geeft de achterliggende oorzaken van alle ongevallen onder asbestsaneerders en DTA weer. Ook bij deze achterliggende factoren zijn geen grote verschillen te vinden met de sector SBI 39.

Achterliggende oorzaken: management factoren	Managementfactoren¹⁰ bij ongevallen met Asbestsaneerders en DTA
Motivatie, betrokkenheid en alertheid	25%
Plannen en procedures	18%
Onbekend	15%
Competentie	13%
Materiaal	11%
Tegenstrijdige belangen	10%
Ergonomie/ Man machine interface (MMI)	5%
Communicatie en coördinatie	3%
Beschikbaarheid van mensen	0%

Tabel 6: Achterliggende oorzaken van ongevallen onder asbestsaneerders en DTA uit alle sectoren (meerdere managementfactoren per slachtoffer mogelijk)

6 Ongevallen in de asbestsector 2015 tot en met 2017

De ongevallen in de Storybuilder database zijn voor de sector SBI 39 en in de beroepsgroep asbestsaneerders van 1998 tot en met 2014 in kaart gebracht (Hoofdstuk 4 en 5). Voor de periode 2015, 2016 en 2017 is in samenwerking met Inspectie SZW bekeken of er ongevallen bekend zijn waarbij asbest een rol heeft gespeeld. Hiervoor is ongevalscauïstiek uit 2015, 2016 en 2017 opgezocht (meerdere sectoren, opgezocht met sleutelwoorden). Er is hier gewerkt met algemene beschrijvende informatie en niet met volledig uitgevoerde analyses. Ook is gekeken naar het totaal aantal gemelde ongevallen uit bedrijven in de sector.

Het volgende kan hierbij worden aangegeven:

- Voor de jaargangen 2015, 2016 en 2017 is geen duidelijke verandering merkbaar in het aantal ongevallen dat optreedt in bedrijven werkzaam in de sector SBI 39.
- De aard van ongevallen waarbij asbest een rol heeft gespeeld is op hoofdlijnen vergelijkbaar met die van de ongevallen die tot en met 2014 in Storybuilder zijn opgenomen. Een val van of door het dak is in de beschouwde casuïstiek het meest voorkomend.

In de gegevens van de inspectie SZW wordt bij twee ongevallen een werkbak genoemd. In deze gevallen gaat het om:

- een medewerker die voorafgaand aan zijn val asbestplaten aangaf naar een collega die vanuit een werkbak werkte;
- een medewerker die van het dak op een werkbak wilde stappen en hierbij viel.

7 Resultaten en discussie

Naar aanleiding van vragen over valgevaar tijdens werkzaamheden in de asbestsanering is de Storybuilder database met ernstige arbeidsongevallen geraadpleegd gedurende de periode van 1998 tot en met 2014. De Storybuilder database bevat aanvullende analyses van ernstige arbeidsongevallen die door de Inspectie SZW zijn onderzocht.

Met de analyses is inzicht gegeven in de meest voorkomende arbeidsongevallen, belangrijke barrières en managementfactoren. Twee doorsnedes van de Storybuilder database zijn hierbij beschouwd: de sector SBI 39 (dit is de sector 'Sanering en overige afvalbeheer') en de medewerkers van alle sectoren waarvan bekend is dat zij ten tijde van het ongeval werkten als Asbestsaneerder of Deskundig Toezichthouder Asbest (DTA).

In deze paragraaf vatten we de belangrijkste resultaten als beantwoording op onderzoeksvragen samen en gaan we ten slotte in op enkele methodische randvoorwaarden bij deze beknopte analyse.

Vraag 1. Wat is er bekend in de Storybuilder database over arbeidsongevallen waarbij medewerkers uit een werkbak zijn gevallen die was gemonteerd aan een hijskraan?

In hoofdstuk 3 is een kort overzicht gegeven van de wijze waarop ongevallen met beweegbare platforms terugkomen in de Storybuilder database. Deze platforms kunnen aan diverse arbeidsmiddelen bevestigd zijn, bijvoorbeeld aan hoogwerkers, heftrucks of palettenhefwagens. Op basis van data uit de gehele Storybuilder database (dus niet enkel die van de sector of de beroepsgroep) kan gesteld worden dat het platform waaruit een medewerker is gevallen in meer dan de helft van de ongevallen niet bedoeld of toegerust was voor transport van passagiers. In 5 procent van deze ongevallen bevond een dergelijk platform zich aan of op een kraan.

Vraag 2. Wat is er bekend in de Storybuilder database over arbeidsongevallen tijdens asbestsanering? Daarbij gaat het om de ongevalstypen die tijdens asbestsanering voorkomen en in het bijzonder ongevallen waarbij wordt gevallen van hoogte tijdens deze werkzaamheden.

In hoofdstukken 4 en 5 is informatie opgenomen over de arbeidsongevallen in de sector SBI 39 ('Sanering en overige afvalbeheer') en in de beroepsgroep. Het meest voorkomende ongevalstype in de sector alsook voor de beroepsgroep is een val van een dak, vloer of platform. Hierbij vallen de slachtoffers vaker 'door' het dak heen dan 'van het dak af'. De barrière 'valbeveiliging' wordt hierbij vrij vaak doorbroken, vaker dan in andere sectoren of beroepsgroepen bij hetzelfde ongevalstype. Onafhankelijk van de gekozen werkmethode is het realiseren van een goede valbeveiliging bij saneringswerkzaamheden dus van groot belang.

Vraag 3. Zijn er ongevallen bekend in de Storybuilder database waarbij tijdens het saneren van asbestdaken medewerkers uit een werkbak zijn gevallen die was gemonteerd aan een hijskraan?

Voor de onderzochte doorsnedes komt het ongevalstype waarbij een medewerker uit of van een 'beweegbaar platform' is gevallen weinig voor. In de database is slechts één ongeval opgenomen waarbij een val van een beweegbaar platform in de sector of beroepsgroep plaatsvond. Dit platform werd echter geheven met een heftruck en het voorbeeld is daarmee minder relevant voor dit onderzoek. Er zijn dus geen ongevallen bekend waarbij tijdens het saneren van asbestdaken uit een werkbak is gevallen die aan een hijskraan was gemonteerd. Verder zijn samen met de Inspectie SZW diverse arbeidsongevallen uit de periode 2015 tot en met 2017 beschouwd hierbij zijn twee ongevallen gevonden waarbij een werkbak werd genoemd (zie hoofdstuk 6).

Er zijn verschillende verklaringen denkbaar die kunnen verklaren dat dit type ongeval weinig in de sector voorkomt. Er kunnen bijvoorbeeld verschillen zijn in het risico, verschillen in de mate waarin de werkmethode wordt toegepast (de blootstelling) of verschillen in de meldingsbereidheid na een ongeval. De Storybuilder database kan niet gebruikt worden om hierin te differentiëren.

Methodische randvoorwaarden

De Storybuilder database bevat slechts in beperkte mate informatie over ongevallen van zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers) en bevat ook geen informatie over het deel van de werktijd dat men besteedt aan bepaalde risicovolle activiteiten (de blootstelling aan verschillende gevaren).

Gegevens over de jaren 2015, 2016 en 2017 zijn niet in de Storybuilder database opgenomen. In samenwerking met de Inspectie SZW zijn daarom apart diverse arbeidsongevallen uit deze jaren beschouwd. Voor deze jaargangen is een volledige Storybuilder analyse niet uitgevoerd. Daarom is gekeken naar tellingen en algemene beschrijvingen van voorvallen met asbest in deze jaren (zie hoofdstuk 6). De resultaten van deze analyse passen bij de analyse zoals die voor de periode van 1998 tot en met 2014 is opgesteld.